

2-TOM, 6-SON

QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA YER RESURSLARI VA UNING
UNUMDORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY ASOSLARI

Odinakulov Temirmalik Akmal o'g'li

TISU, iqtisod 1-kurs magistr

Ilmiy rahbar: Avliyoqulov A

ANNOTATSIYA

Ushbu tezis qishloq xo'jaligida yer resurslari unumdorligini oshirishning nazariy asoslarini o'rganadi. U erdan foydalanish samaradorligini oshirishga hissa qo'shadigan turli xil qishloq xo'jaligi mahsuldorligi nazariyalari, texnologik yutuqlar va barqaror amaliyotlarni o'rganadi. Tezisdagi joriy adabiyotlar va amaliy tadqiqotlarni ko'rib chiqish orqali, ekologik muvozanatni saqlash bilan birga qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ko'paytirish bo'yicha ilg'or tajribalar va innovatsion yondashuvlar yoritilgan.

Kalit so'zlar: Yer resurslari, qishloq xo'jaligining hosildorligi, barqaror qishloq xo'jaligi, Yerdan foydalanish samaradorligi, aniq dehqonchilik, tuproq salomatligi, ekinlarni boshqarish.

АННОТАЦИЯ

В данной статье исследуются теоретические основы повышения продуктивности земельных ресурсов в сельском хозяйстве. В нем рассматриваются различные теории производительности сельского хозяйства, технологические достижения и устойчивые практики, которые способствуют максимизации эффективности землепользования. На основе обзора современной литературы и тематических исследований в статье освещаются передовой опыт и инновационные подходы к увеличению сельскохозяйственного производства при сохранении экологического баланса.

Ключевые слова: Земельные ресурсы, продуктивность сельского хозяйства, устойчивое сельское хозяйство, эффективность землепользования, точное земледелие, здоровье почвы, управление растениеводством.

Kirish. Yer qishloq xo'jaligida muhim resurs bo'lib, undan unumli foydalanish oziq-ovqat xavfsizligi va barqaror rivojlanishni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Yer resurslari unumdorligini oshirish yerdan foydalanish amaliyotini optimallashtirish, ilg'or texnologiyalarni o'zlashtirish va barqaror qishloq xo'jaligi usullarini joriy etishni nazarda

2-TOM, 6-SON

tutadi. Ushbu maqola qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yaxshilashga yordam beradigan asosiy tushunchalar, metodologiyalar va amaliy qo'llanmalarga e'tibor qaratib, yer unumdorligini oshirishning nazariy asoslarini o'rganadi.

Asosiy qism. Qishloq xo'jaligida yer unumdorligini oshirishga qaratilgan sa'y-harakatlarni bir qancha nazariy asoslar tashkil etadi:

1. Klassik va neoklassik iqtisodiyot:

- Klassik iqtisod: yerni mehnat va kapital bilan bir qatorda ishlab chiqarishning asosiy omili sifatida ta'kidlaydi. Asosiy e'tibor yerni boshqarish va texnologik yutuqlarni yaxshilash orqali samaradorlik va ishlab chiqarishni yaxshilashga qaratilgan.

- Neoklassik iqtisod: rentabellikni pasaytirish kontseptsiyasini va samaradorlikni maksimal darajada oshirish uchun resurslarni taqsimlashni optimallashtirish zaruriyatini taqdim etadi.

2. Barqaror qishloq xo'jaligi nazariyalari:

- Agroekologiya: Barqaror va barqaror dehqonchilik tizimini yaratish uchun ekologiya tamoyillarini qishloq xo'jaligi amaliyotiga integratsiya qiladi. Bu biologik xilma-xillikni, tuproq salomatligini va kimyoviy moddalarga bo'lgan ishonchni kamaytiradi.

- Permakultura: Asosiy e'tibor tabiiy ekotizimlarga taqlid qiluvchi qishloq xo'jaligi tizimlarini loyihalash, almashlab ekish, o'zaro ekish va agroo'rmonchilik kabi amaliyotlar orqali hosildorlik va barqarorlikni oshirishga qaratilgan.

3. Texnologik innovatsiyalar:

- Aniq qishloq xo'jaligi: Dala darajasidagi boshqaruv amaliyotlarini optimallashtirish uchun GPS, masofadan zondlash va ma'lumotlar tahlili kabi ilg'or texnologiyalardan foydalanadi, natijada hosildorlik va resurslar samaradorligi oshadi.

- Biotexnologiya: Gen injeneriyasi va biotexnologiyasi yutuqlari yuqori mahsuldor, kasalliklarga chidamli ekin navlarini yaratishga, umumiy hosildorlikni oshirishga yordam beradi.

Xulosa. Qishloq xo'jaligida yer resurslari unumdorligini oshirish global oziq-ovqatga bo'lgan talabni qondirish hamda ekologik barqarorlikni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Nazariy asoslar erdan foydalanish samaradorligi tamoyillarini tushunish uchun asos bo'lib xizmat qiladi, amaliy strategiyalar va texnologik innovatsiyalar esa qishloq xo'jaligida yuqori mahsuldorlikka erishish yo'llarini taklif qiladi. Barqaror amaliyotlarni integratsiyalash, resurslardan foydalanishni optimallashtirish va texnologik yutuqlarni qo'llash orqali qishloq xo'jaligi sektori yer unumdorligini sezilarli darajada oshirishga erishishi, oziq-ovqat xavfsizligi va barqaror rivojlanishga hissa qo'shishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Altieri, M. A. (1995). Agroekologiya: Barqaror qishloq xo'jaligi fani. CRC matbuot.
2. Basso, B. va Antle, J. (2020). Barqaror qishloq xo'jaligi tizimlarini loyihalash uchun raqamli qishloq xo'jaligi. *Tabiatning barqarorligi*, 3(4), 254-256.
3. Chiroyli, J. (2008). Qishloq xo'jaligi barqarorligi: tushunchalar, tamoyillar va dalillar. *Qirollik jamiyatining falsafiy operatsiyalari B: Biologiya fanlari*, 363 (1491), 447-465.
4. Robertson, G. P. va Swinton, S. M. (2005). Qishloq xo'jaligi mahsuldorligi va atrof-muhit yaxlitligini uyg'unlashtirish: qishloq xo'jaligi uchun katta muammo. *Ekologiya va atrof-muhitdagi chegaralar*, 3(1), 38-46.
5. Tilman, D., Kassman, K. G., Matson, P. A., Naylor, R. va Polasky, S. (2002). Qishloq xo'jaligi barqarorligi va intensiv ishlab chiqarish amaliyoti. *Tabiat*, 418(6898), 671-677.

